



## Het economisch liberale Amerika treedt in sport erg dirigistisch op.



Ivan Van de Cloot  
Hoofdeconoom  
Itinera Institute

De olympische spelen in China zijn een triomf voor China: niet alleen wat de organisatie betreft maar ook hun sportief succes gemeten door het aantal medailles. Autoritaire regimes slagen er volgens economisch onderzoek beter in om te excelleren op topsportgebied. Wat veel minder geweten is, is dat ook de Verenigde Staten erg dirigistisch optreden in sport.

In de economische analyse van sport wordt er een cruciaal onderscheid gemaakt tussen individuele sporten zoals atletiek, tennis, golf en teamsporten zoals voetbal, baseball, basketbal. In individuele sporten wordt gezocht naar de beste atleet waarbij de speler bijvoorbeeld zelf een keuze maakt tussen wedstrijden.

Een interessante kwestie hierbij is dat een winner takes all systeem de prikkel voor zwakkere deelnemers kan ondermijnen vanwaar de reden om eerder meerdere prijzen te geven in plaats van alleen de winnaar te belonen. Mensen zullen meer aandacht (hogere vraag) hebben voor een bepaalde wedstrijd indien er meer deelnemers van hoge kwaliteit deelnemen.

Voor teamsporten is er een belangrijk onderscheid tussen Noord Amerikaanse en Europese sporten. Gemeenschappelijk aan teamsporten aan beide kanten van de oceaan is dat supporters net als in individuele sporten ook wel belang hechten aan goede spelers, maar dat er vooral zo iets bestaat als een supportergevoel waarbij men zich hecht aan een bepaalde ploeg eerder dan aan individuele spelers en waarbij ploegen geassocieerd worden met bepaalde steden of regio's. Opvallend is dat het anders zo economisch liberale Amerika door erg veel reglementeringen en beperkingen in sport feitelijk erg dirigistisch optreedt.

## Het economisch liberale Amerika treedt in sport erg dirigistisch op.

Zo worden salarissen beperkt (salary caps) tot een bepaald percentage van de totale clubuitgaven, bestaat er een systeem van inkomensherverdeling van rijkere naar armere clubs (revenue sharing) en krijgen de zwakste teams de eerste keuze uit nieuwe beloftevolle spelers (Rookie draft). Tenslotte kan men er normaal niet degraderen (gesloten competitie) zodat clubs de tijd hebben om een team op te bouwen. Dit allemaal vanuit de bezorgdheid om het competitief evenwicht tussen de clubs niet in gevaar te brengen. In de Verenigde Staten is dus paradoxaal genoeg de arbeidsmobiliteit van spelers veel beperkter en wordt er veel meer aan collectieve onderhandelingen gehecht.

De verschillen tussen de VS en Europa zijn historisch gegroeid en hebben wel wat te maken met het feit dat men hecht aan zijn nationale divisie zodat zelfs zwakke Europese landen zoals België, Denemarken of Griekenland nog steeds een levensvatbare eigen competitie hebben. Hoewel er heel wat discussie is of de Amerikaanse restricties effectief voor meer competitief evenwicht zorgen, stellen we toch vast dat in Europa de top gedomineerd wordt door een beperkt aantal ploegen. Ondanks deze dominantie door een beperkt aantal ploegen in Europa kan men toch stellen dat Europees voetbal nog steeds de Europeaan even erg boeit als teamsporten (met voorop baseball) de Amerikaan. De vraag is dan of het Amerikaanse sportdirigisme dan niet zijn doel voorbijschiet.

In de VS bestaat er in feite een kartel van de respectievelijke sportbonden waarbij de teamwinsten opgedreven kunnen worden in het nadeel van de spelers.

Nu zijn er wel argumenten omtrent de specificiteit van sport (zoals ook in Europa opgenomen in de verklaring van Nice) omdat "productie" van sport coöperatie vereist tussen rivalen waarbij ieder een intrinsiek belang

heeft in het voortbestaan van de ander. De organisatoren van teamsporten verdedigen zich met name door te stellen dat om een sport levensvatbaar te maken, er niet alleen spanning moet zijn over wie een bepaalde match wint, maar ook zogenaamde seizoenonzekerheid zodat het elke keer spannend is om te weten wie als winnaar het seizoenafsluitentenderde kampioensonzekerheid wat inhoudt dat het niet elk jaar dezelfde club is die met de beker gaat lopen. Discussabel onder sporteconomen blijft of de beperkende maatregelen effectief dat doel van competitief evenwicht bereiken en bovendien of ze geen nadelige

effecten hebben zoals het ondermijnen van prikkels om te investeren in spelersopleiding. In het Europese voetbal is er immers zowel een nationale als een Europese competitie (bv. de Champions league). Als er dan mechanismen bestaan van inkomensherverdeling (revenue sharing) dan kan dit de investeringsprikkel van zwakkere ploegen ondermijnen aangezien ze weten dat de sterkere ploegen toch moeten investeren om in de Europese wedstrijden kans te maken.

“

**Opvallend is dat het anders zo economisch liberale Amerika door erg veel reglementeringen en beperkingen in sport feitelijk erg dirigistisch optreedt.**

”

## Het economisch liberale Amerika treedt in sport erg dirigistisch op.

Dit is een duidelijk voorbeeld waaruit blijkt dat goedbedoelde restricties contraproductief kunnen uitdraaien.

Een ander voorbeeld is het bestaan van salarisbeperkingen in de VS. Alhoewel dit theoretisch duidelijk het competitief evenwicht zou moeten bevorderen, stelt men dit in de praktijk niet vast. In Europa zou een salary cap duidelijk een nationale leider belemmeren die ook moet meedraaien op het Europese niveau. Alleen als een gesloten Europese superliga zou ontstaan, zijn dergelijke arrangementen ook in Europa mogelijk. Economische analyse moet immers niet alleen rekening houden met de belangen van de teameigenaars (winstgevendheid) maar ook met die van spelers én de consumenten (prijs, kwaliteit en keuze).

Ivan **Van de Cloot**  
Hoofdeconoom  
Itinera Institute

Reeds verschenen in  
De Tijd

Onafhankelijke denktank en doetank voor duurzame economische groei en sociale bescherming.  
"Think-tank" et "do-tank" indépendant pour une croissance économique et une protection sociale durables.